

שם פרטי ושם משפחה: _____

כיתה: _____

הג"ם בטעם

חנניה רייכמן אהב את העברית ואהב להשתעשע במשחקי לשון. קראו את השיר **ביום של חורף**, נסו להבין את הסיפור שבשיר, ואחר כך בצעו את המטלות. רוב המטלות קשורות לנושא ההגיים בשפה (עיצור ותנועה) וכן ההברה והטעם.

סימול
מחשב

ביום של חרף

ביום של חרף, יום קרה,
אדם הלך לו ו...קרא.
פתאום נכשל, נפל, פרע -
לבור שמישהו פרה.

אולם שום פגע לא קרה,
רק את בגדו הוא קצת קרע.

בכל מקרה, פטוב פרע,

יאה עצת בינה קרה:

האיש זכר אשר קרה;

מאז - בדרך לא קרא.

חנניה רייכמן, עברית עליזה.
הוצאת שרברק, ת"א.
© הזכויות שמורות למחבר ולאקו"ם.

1. כתבו את תוכן השיר בקצרה.

01 _____

2. סמנו בשיר שבעמוד זה את כל המילים, המתחרזות עם המילה **קרה**.

02 _____

כמה מצאתם? _____

3. הסבירו את המשמעות של 6 מילים שונות מתוך אלה שסימנתם בסעיף הקודם.

03 _____

משמעות

קור, כפור

ביום של חרף, יום **קרה**,

אדם הלך לו ו...**קרא**.

פתאם נכשל, נפל, **כרע** -

לבור שמישהו **כרה**.

אולם שום פגע לא **קרה**,

רק את בגדו הוא קצת **קרע**.

בכל מקרה, כטוב **כרע**,

יאה עצת בינה **קרה**:

האיש זכר אשר **קרה**;

מאז - בדרך לא **קרא**.

4. מה משותף לכל המילים שסימנתם בסעיף 2? במה הן שונות? השתמשו במושגים: משמעות, צלילים, כתיב, עיצורים, תנועות, אותיות.

04 _____

5

05

בטקסט שלפניכם יש מילים מודגשות בקו.
ליד כל מילה מודגשת כתבו 2 עד 3 מילים מאותה משפחת המילים.
דוגמה: **שָׁמַע** - שְׁמִיעָה, מְשַׁמַּעַת, הַשְּׁמִיעַ (ולא: שְׁמַעְתִּי, שְׁמַעְתָּ, יִשְׁמַע וכוומה).
נקדו את המילים, כדי שנוכל להבין למה התכוונתם.
(אל תדאגו: ניקוד שגוי לא יוריד לכם נקודות!)

משפחת מילים

_____	קָרָא - קְרִיאָה (בספר),	בְּיוֹם שָׁל חֶרֶף, יוֹם קָרָה,
_____	כָּרַע -	אָדָם הִלָּךְ לוֹ וְ... קָרָא.
_____	כָּרָה -	פְּתָאם נִכְשָׁל, נִפְל, כָּרַע -
_____	קָרָה -	לְבוֹר שְׁמִישָׁהוּ כָּרָה.
_____	קָרָה -	אוֹלָם שׁוֹם פָּגַע לֹא קָרָה,
_____	קָרַע -	רַק אֶת בְּגָדוֹ הוּא קָצַת קָרַע.

6

06

כתבו 3 מילים, המתחרזות עם המילה **קָרָה** (מילים שאינן מופיעות בשיר).
דוגמות למילים חורזות: דִּירָה, נוֹרָא, מְסִבִּירָה.

א. _____ ב. _____ ג. _____

7

07

כתבו 4 מילים, המתחרזות עם המילה **הָאִישׁ**.

א. _____ ב. _____ ג. _____ ד. _____

8

08

פרקו את המילים הבאות להגיים (כלומר: לעיצורים ולתנועות), וכתבו כמה עיצורים וכמה תנועות יש בכל מילה.

מילים	פירוק להגיים	מספר עיצורים	מספר תנועות
קָרָה	ק / ר / ך / ם	2	2
נִכְשָׁל	_____	_____	_____
חֶרֶף	_____	_____	_____
בְּגָדוֹ	_____	_____	_____
מְקָרָה	_____	_____	_____
בִּינָה	_____	_____	_____

העתיקו מהשיר **ביום של חורף** (עמ' 1) 4 מילים, שיש בהן:

9.

09 _____

2 עיצורים -

3 עיצורים -

העתיקו מהשיר **ביום של חורף** (עמ' 1) 3 מילים, שיש בהן:

10.

10 _____

4 עיצורים -

עיצור אחד -

העתיקו מהשיר **ביום של חורף** (עמ' 1) את כל המילים, שיש בהן הברה אחת.

11.

11 _____

לפניכם הבית השלישי של השיר **ביום של חורף**.
הקיפו בו במעגל את כל אימות הקריאה.

12.

12 _____

בְּכָל מְקָרָה, פֶּטוּב פָּרַע,

יָאָה עֲצַת בִּינָה קָרָה:

הָאִישׁ זָכַר אֲשֶׁר קָרָה;

מֵאֲזוּ - בְּדַרְךָ לֹא קָרָא.

לפניכם הבית הראשון של השיר **ביום של חורף**:

13.

13 _____

בְּיוֹם שֶׁל חֶרֶף, יוֹם קָרָה,

אָדָם הֶלֶךְ לוֹ וְ... קָרָא.

פְּתָאם נִכְשֵׁל, נִפְּל, פָּרַע -

לְבוֹר שְׁמִישָׁהוּ פָּרָה.

העתיקו מתוך הבית הראשון של השיר:

מילה שהאות א מייצגת בה עיצור

מילה שהאות א מייצגת בה אם קריאה

מילה שהאות ה מייצגת בה עיצור

מילה שהאות ה מייצגת בה אם קריאה

מילה שהאות ו מייצגת בה עיצור

מילה שהאות ו מייצגת בה אם קריאה _____
 מילה שהאות י מייצגת בה עיצור _____
 מילה שהאות י מייצגת בה אם קריאה _____

14 סמנו בכל קבוצה את המילה יוצאת הדופן מבחינת מקומו של הטעם במילה. **14**

דוגמה לסימון הטעם: סָפֶר - סִפְרִיה

- א. חֶרֶף אָדָם קָרָה הֶלֶךְ
 ב. אוֹלָם פָּגַע קָרַע נִכְשָׁל
 ג. זָכַר הָאִישׁ דָּרַךְ מִקְרָה

15 סמנו את הטעם בכל המילים המתחרזות. **15**

- בְּיוֹם שֶׁל חֶרֶף, יוֹם קָרָה,
 אָדָם הֶלֶךְ לוֹ וְ...קָרָא.
 פְּתָאם נִכְשָׁל, נִפְל, פָּרַע -
 לְבוֹר שְׁמִישָׁהוּ פָּרָה.
 אוֹלָם שוֹם פָּגַע לֹא קָרָה,
 רַק אֵת בְּגִדוֹ הוּא קָצַת קָרַע.
 בְּכָל מִקְרָה, כְּטוֹב פָּרַע,
 יָאָה עֲצַת בִּינָה קָרָה:
 הָאִישׁ זָכַר אֲשֶׁר קָרָה;
 מֵאָז - בְּדֶרֶךְ לֹא קָרָא.

16 שימו לב לטעם שסימנתם בשיר בסעיף הקודם, וסמנו ✓ ליד המסקנות הנכונות: **16**

- א. בכל המילים המתחרזות בשיר, הטעם מופיע בהברה האחרונה.
 ב. בכל המילים המתחרזות בשיר, הטעם מופיע בהברה שלפני האחרונה.
 ג. בשיר יש מילים מתחרזות, שהטעם נמצא בהברה האחרונה שלהן, ויש מילים מתחרזות, שהטעם נמצא בהברה שלפני האחרונה שלהן.
 ד. המילים המתחרזות בשיר דומות זו לזו בתנועות ובטעם.

